

9899436384, 9654279279

SANSKRIT VYAKARAN

संस्कृतव्याकरणम् (246)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

परीक्षासमयावधि : 3 होरात्रयम्]

[पूर्णाङ्काः : 100

- निर्देशाः (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
(2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (प्रश्नाः × अङ्काः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
(3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

[10 × 1 = 10]

- इत्संज्ञाविधायकं सूत्रं चिनुत ।
(क) आदिरन्त्येन सहेता (ख) अचोऽन्त्यादि टि
(ग) हलन्त्यम् (घ) गतिश्च
- आभ्यन्तरप्रयत्नस्य कति भेदाः सन्ति ।
(क) दश (ख) पञ्च
(ग) चत्वारः (घ) एकादश
- अयं वर्णः दीर्घः नास्ति ।
(क) ऋ (ख) लृ
(ग) ए (घ) इ
- अध्वपरिमाणे च इति वार्तिकस्य उदाहरणम् अस्ति ।
(क) गव्यम् (ख) गव्यूतिः
(ग) रमेशः (घ) कृष्णैकत्वम्
- तोः षि इति सूत्रस्य उदाहरणम् अस्ति ।
(क) सन्धः (ख) सच्चित्
(ग) प्रश्नः (घ) ईद्रे
- पूर्वत्रासिद्धम् इति सूत्रं भवति ।
(क) विधिसूत्रम् (ख) अधिकारसूत्रम्
(ग) नियमसूत्रम् (घ) अतिदेशसूत्रम्

63/S/A-246-A]

G-956

2

[Contd.....

Unnati Educations

9899436384, 9654279279

7. इयाप्रातिपदिकात् इति सूत्रे कति पदानि सन्ति ।
 (क) त्रीणि (ख) द्वे
 (ग) एकम् (घ) चत्वारि
8. सप्तम्येकवचने सर्वशब्दस्य रूपं भवति ।
 (क) सर्वे (ख) सर्वस्मिन्
 (ग) सर्वस्मै (घ) सर्वेषाम्
9. सम्बोधने का विभक्तिः भवति ।
 (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
 (ग) तृतीया (घ) पञ्चमी
10. अनभिहिते अपादाने का विभक्तिः भवति
 (क) प्रथमा (ख) तृतीया
 (ग) पञ्चमी (घ) द्वितीया

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत ।

[10 × 2 = 20]

11. उपसर्गसंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखत । [1+1]
12. अनेकालिशित्सर्वस्य इति परिभाषायाः अर्थं विलिख्य एकं प्रवृत्तिस्थलं लिखन्तु । [1+1]
13. विसर्जनीयस्य सः इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत । [1+1]
14. अमी इत्यस्य प्रगृह्यसंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य उदाहरणं लिखन्तु । [1+1]
15. स्वादिष्वसर्वनामस्थाने इति सूत्रस्य अर्थं विलिख्य उदाहरणं लिखन्तु । [1+1]
16. उपधासंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखन्तु । [1+1]
17. अन्तरान्तरेण युक्ते इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च प्रदर्शयन्तु । [1+1]
18. उक्ते अपादाने का विभक्तिः भवति इति विलिख्य अनुक्ते अपादाने का विभक्तिः भवति इति लिखत । [1+1]
19. गेहे कः इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च विलिखन्तु । [1+1]
20. नन्दनः इत्यत्र अनादेशविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखत । [1+1]

63/S/A-246-A]

G-956

3

[Contd.....

Unnati Educations
9899436384, 9654279279

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

[10 × 4 = 40]

21. भूवादयो धातवः, वृद्धिरादैच् इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
22. आदेः परस्य, यू स्त्राख्यौ नदी इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
23. हरी एतौ, शम्भू राजते इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
24. रामन्नमामि, विष्णोऽव इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
25. रमे, विश्वपौ इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
26. न विभक्तौ तुस्माः नपुंसकस्य झलचः इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
27. चैत्रः यानेन ग्रामं गच्छति, कृष्णाद् अन्यः रामः अस्ति इत्यनयोः वाक्ययोः कस्यचिदेकस्य सिद्धिं लिखन्तु ।
28. शिवाय बिल्वपत्रं रोचते, विष्णुः दैत्यान् हतवान् इत्यनयोः वाक्ययोः कस्यचिदेकस्य वाक्यस्य सिद्धिं दर्शयन्तु ।
29. मार्ग्यः, कृतवान् इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
30. शुषः कः, ऋहलोर्ण्यत् इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

[5 × 6 = 30]

31. मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः, यस्मात्प्रत्ययविधिस्तदादि प्रत्ययेऽङ्गम् इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
32. अतो रोरप्लुतादप्लुते, ससजुषो रूः इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
33. अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्, अतोऽम् इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
34. ह्रस्वो नपुंसके प्रातिपदिकस्य, नामि इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
35. यतश्च निर्धारणम्, उपान्वध्याङ्वसः इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।

ॐॐॐॐ

63/S/A-246-A]

G-956

4

Unnati Educations

9899436384, 9654279279